

ISSN 2079-667-6

9 772079 667002

КЛМ Український журнал

клінічної та
лабораторної
медицини

**Ukrainian journal of
Clinical and Laboratory
Medicine**

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 95910

4 2018

КЛІМ

OMNIUM PROPECTO ARTIUM
MEDICINA NOBILISSIMA

Том 13 № 4 2018

УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ

ISSN: 2079-667-6

КЛІНІЧНОЇ ТА ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ

*Всеукраїнський науково-медичний журнал
Виходить 4 рази на рік*

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Комаревцева І.О. (Рубіжне)

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Романенко І.В. (Рубіжне)

НАУКОВИЙ РЕДАКТОР

Вишницька І.А. (Рубіжне)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Постернак Г.І. (Рубіжне)

Вовк Ю. М. (Рубіжне)

Комаревцев В.М. (Рубіжне)

Мамчур В.Й. (Дніпропетровськ)

Білько Н.М. (Київ)

Лук'янчук В.Д. (Київ)

Непорада К.С. (Полтава)

Михальчук В.М. (Київ)

Наконечна О.А. (Харків)

Клімочкіна О.М. (Старобільськ)

Anzhelika Ivasenko (Commonwealth of
Dominica)

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

Волосовець О.П. (Київ)

Іоффе І.В. (Рубіжне)

Волошин М.А. (Запоріжжя)

Кучеренко А.Г. (Москва)

Babinova Oksana (Zambia)

Sankova Larysa (St. Maarten)

Zhabenko Nataliya (Germany)

Shipilova Inna V. (Commonwealth of
Dominica)

<p>Bronshtein Yu. (USA) Zhabenko Olena (Singapore) Chebotarev E., (St. Maarten) Орлова О.А. (Рубіжне) Смірнов С.М. (Рубіжне) Борзенко Б.Г. (Рубіжне) Кузнецова І.М. (Санкт-Петербург, Росія) Магомедов О.М. (Київ) Загайко А. Л. (Харків) Кравченко В. М. (Харків) Кучменко О. Б. (Київ) Тернинко І.І. (Рубіжне) Гудзенко О.П. (Рубіжне) Савченкова Л.В. (Рубіжне) Шаповалова В.А. (Харків) Шаповалов В.В. (Харків) Толочко В.М. (Київ) Пономаренко М.С. (Київ)</p>	<p>ЛІТЕРАТУРНІ РЕДАКТОРИ: Карлова Т.Є. (Рубіжне) Яковлева Т.П. (Рубіжне)</p> <p>Журнал заснований ДЗ «Луганський державний медичний університет» в жовтні 2006 р.</p> <p>Журнал зареєстрований Державним комітетом телебачення та радіомовлення України 24.01.2006, свідоцтво КВ № 10905. Свідоцтво про державну реєстрацію Міністерства юстиції України – Серія КВ, № 20980-10780-ПР</p> <p>Журнал включений МОН України до Переліку наукових фахових видань України, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних досліджень, за напрямками: медичні науки, біологічні науки, фармацевтичні науки (Постанова Президії ВАК України 1-05/8 від 11.10.2007 р. та №1-05/3 від 08.07.2009 р.; Наказ Міністерства освіти і науки України 11.07.2016 № 820).</p>
<p>Рекомендовано до друку Вченою Радою ДЗ «Луганський державний медичний університет» (протокол № 3 від 25.10.2018). Підписано до друку 29.10.2018 р. Рік випуску 11. Формат 60x84,8. Папір офсетний. Замовлення №107. Тираж 500 прим.</p>	<p>Журнал включено до бази даних реферованих журналів Всеросійського інституту наукової і технічної інформації Російської академії наук. Статті проходять процедуру внутрішнього та зовнішнього рецензування.</p>
<p>Видавець та виготовлювач: ДЗ «Луганський державний медичний університет», вул. Будівельників, 32. Луганська область, м. Рубіжне, 93000, Україна. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру України видавців, виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК №609 від 21.09.2001 р., видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України.</p>	<p>Адреса редакції: «Український журнал клінічної та лабораторної медицини», ДЗ «Луганський державний медичний університет», вул. Будівельників, 32. Луганська область, м. Рубіжне, 93000, Україна. Телефон +380 50 328 84 04. E-mail: kialdmu@ukr.net</p>
<p>Підписний індекс 95910</p>	<p>Англomовна версія журналу знаходиться за адресою: http://lsmu.edu.ua</p>

Усі права захищені. Передрукування тільки з письмового дозволу редакції. Відповідальність за вірність даних, цитат, формул, доз препаратів тощо несуть автори статей та рекламодавці. Публікація матеріалів в «Українському журналі клінічної та лабораторної медицини» не означає безумовного розділення редакцією видання поглядів авторів статей та рекламодавців.

ВИКОРИСТАННЯ КОМБІНОВАНИХ М'ЯКИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ АПТЕЧНОГО І ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА В ТЕРАПІЇ ДЕРМАТОЗІВ

О.С. Данькевич, Н.Ф. Орловецька

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна,
os.dank@gmail.com

Резюме.

Актуальність. Наразі дерматологічні захворювання широко розповсюджені серед дітей. Лікування є тривалим і вимагає використання різноманітних груп лікарських засобів: кортикостероїдів, антисептиків, антибіотиків для місцевого та внутрішнього застосування, вітамінів, місцевих ранозагоювальних засобів, а також екстемпоральних лікарських засобів у вигляді мазей, суспензій, присипок тощо.

Мета: дослідження асортименту дерматологічних м'яких лікарських засобів аптечного і промислового виробництва для застосування в педіатрії.

Методи. Інформаційну базу досліджень становили дані Державного реєстру лікарських засобів, сайти виробничих аптек, наукові публікації. Застосовувалися загальноприйняті статистичні методи досліджень.

Результати. Встановлено, що ситуація на фармацевтичному ринку України склалась таким чином, що кількість препаратів, які застосовуються в педіатрії складають невелику частку від загального асортименту ліків.

Висновки. В результаті дослідження виявлено, що для надання якісної медичної допомоги дітям, що страждають на дерматологічні захворювання, необхідним є виготовлення екстемпоральних лікарських засобів.

Ключові слова: мазі, креми, гелі, дерматологія, педіатрія, екстемпоральні м'які лікарські засоби.

Вступ. На сьогоднішній день поширеність дитячих дерматологічних захворювань набуває епідеміологічних масштабів. Із кожних 100 дітей, яким ставлять діагноз «дерматоз», близько 15 страждають псоріазом. Часто перші ознаки хвороби виникають у віці до 5-ти років. Якщо вчасно розпочати лікування та правильно підібрати лікарські препарати, можна досягти стійкої ремісії – можливо, прояви цього захворювання взагалі не турбуватимуть дитину. Головна складова успіху лікування – правильний вибір засобів місцевої дії [1, 2].

Мета дослідження. Вивчення можливих комбінацій лікарських речовин в дерматологічних препаратах аптечного та промислового виробництва, які застосовуються у педіатрії.

Матеріали та методи досліджень. Для проведення досліджень використовували рецептуру виробничих аптек України, інформацію сайтів аптечних мереж і дані

Державного реєстру лікарських засобів України. Проводили збір рецептури виробничих аптек, аналіз інформаційних масивів, систематизацію даних.

Результати та їх обговорення. Нами було проаналізовано асортимент м'яких лікарських засобів (МЛЗ), представлених на українському фармацевтичному ринку [3, 4] і виявлено, що вони складають близько 3,4% від загальної кількості зареєстрованих препаратів (576 найменувань). Найбільш розповсюдженими видами МЛЗ є мазі – 169, гелі – 151 і креми – 133, серед яких асортимент імпортних препаратів переважає вітчизняні у 2-2,5 рази. МЛЗ у формі паст і лініментів випускаються лише українськими виробниками і представлені 7 і 6 найменуваннями відповідно.

Вітчизняні фармацевтичні підприємства випускають достатньо велику кількість МЛЗ – 173, що складає близько 30% від загального асортименту МЛЗ,

представленого в аптеках.

Для виявлення дерматологічних препаратів, які застосовуються при лікуванні псоріазу, нами було виділено із загального масиву МЛЗ препарати, які застосовуються

в дерматології і розділено їх за фармакотерапевтичними групами (табл. 1) згідно «Класифікаційної системи АТС» [5].

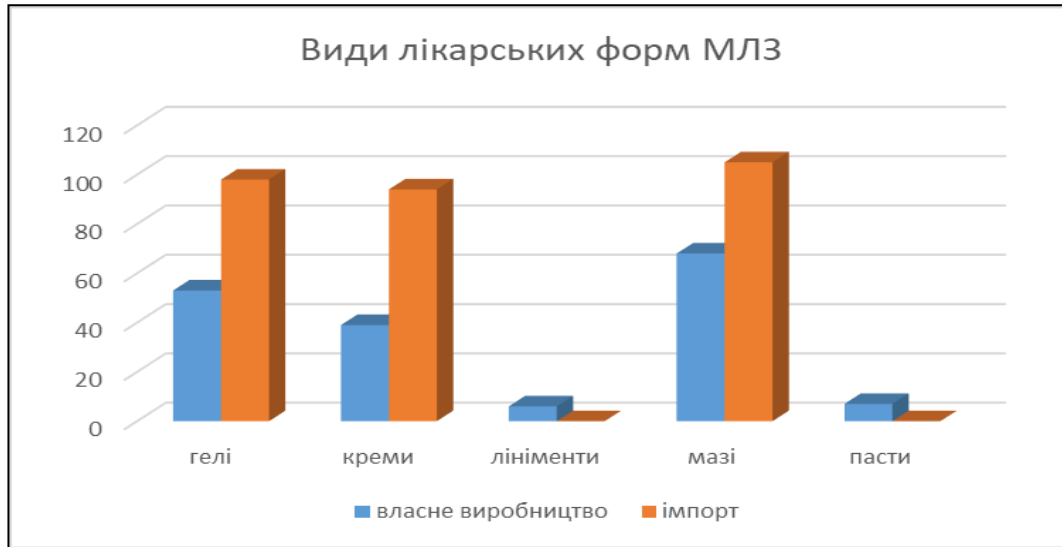

Рис. 1. Кількість зареєстрованих в Україні препаратів у вигляді м'яких лікарських форм вітчизняного та закордонного виробництва.

Таблиця 1

Кількість дерматологічних МЛЗ у різних фармакотерапевтичних групах

№	Код АТС	Фармакотерапевтична група	Кількість найменувань
1	D02AB	Препарати з пом'якшувальною і захисною дією.	3
2	D02AE01	Кератолітики.	1
3	D02AE51	Засоби із пом'якшуючою та захисною дією. Препарати карбаміду.	1
4	D02AF	Дерматологічні засоби. Препарати кислоти саліцилової.	5
5	D03AX	Засоби для лікування ран та виразкових уражень.	24
6	D04AX	Протисвербіжні засоби.	2
7	D05AX03	Антипсоріатичні засоби для місцевого застосування.	1
8	D06AX	Антибіотики для місцевого застосування.	10
9	D06BA01	Антибактеріальні та хіміотерапевтичні засоби, які застосовуються у дерматології. Сульфаніламід.	6
10	D06BB03	Хіміотерапевтичні засоби для місцевого застосування. Протівірусні препарати.	6
11	D06C	Антибіотики та хіміотерапевтичні засоби, комбінації.	4
12	D07AA02	Кортикостероїди для застосування у дерматології.	67
13	D08AC52	Дерматологічні засоби. Антисептичні і дезінфікуючі засоби. Хлоргексидин, комбінації.	12
14	D10AX	Препарати для місцевого лікування акне.	6
15	D11AA	Інші дерматологічні препарати.	8

Як видно з отриманих даних, найбільшою групою препаратів, що застосовуються в терапії дерматологічних захворювань, є кортикостероїди – вони представлені 38 монопрепаратами та 29 комбінованими.

Комбінують кортикостероїди з антисептиками, антибіотиками і з іншими лікарськими засобами:

– Кортикостероїди у комбінації з антисептиками (D07BB01) – 3;

– Кортикостероїди у комбінації з антибіотиками (D07CA01) – 18;

– Кортикостероїди в комбінації з іншими препаратами (D07CC01) – 8.

Але серед препаратів як вітчизняного, так і закордонного виробництва недостатньо МЛЗ, призначених для застосування в педіатрії. Тому актуальним залишається приготування екстемпоральних дитячих МЛЗ.

Індивідуальна рецептура передбачає вміст необхідної кількості діючих речовин у відповідних лікарських формах, що дозволяє забезпечити необхідний терапевтичний ефект. Крім того, суттєвою перевагою екстемпоральної рецептури є можливість раціонально комбінувати діючі речовини в одному лікарському засобі.

Нами було зібрано та систематизовано екстемпоральну рецептуру із 18 виробничих аптек України. Аналіз показав, що для лікування дерматозів у дітей лікарі прописують мазі, до складу яких входять кортикостероїди, антисептики, місцеві анестетики, антибіотики, антиалергічні засоби, кератолітики та вітаміни. Як гормональний компонент мазей найчастіше прописують мазі Синафлан, Фторокорт, Флуцидерм, Флуцинар, Елоком та інші. Для застосування у педіатрії, лікарі прописують їх у

комбінації з вазеліном або з вазеліном і ланоліном, що забезпечує індивідуальне дозування при лікуванні конкретного пацієнта.

Залежно від характеру ураження шкіри і для забезпечення комплексної дії в прописах мазей гормональні препарати поєднуються з такими лікарськими речовинами, як сірка, анестезин, кислота саліцилова та борна, резорцин, ксероформ, ментол. Також зустрічаються прописи, що містять антибіотики (левоміцетин) або сульфаніламідні речовини (стрептоцид). В більшості рецептів мазей додано олійні розчини вітаміну А та вітаміну Е, а також значні кількості олій природного походження: риб'ячий жир, олія абрикосова або персикова, які дещо розріджують мазь і покращують її споживчі властивості. Крім того в прописах зустрічаються дьоготь, лідаза, мезатон та інші компоненти, необхідні для надання необхідного фармакологічного ефекту в кожному конкретному випадку.

Висновки. Таким чином, нами встановлено, що незважаючи на велику кількість лікарських препаратів на полицях аптек, для надання якісної медичної допомоги дітям, що страждають на дерматологічні захворювання, необхідним є виготовлення екстемпоральних лікарських засобів, які забезпечують індивідуальний підхід до лікування кожного маленького пацієнта.

Перспективи подальших досліджень. Отримані результати вказують на доцільність проведення досліджень у даному напрямку з метою пошуку оптимальної фармакотерапії дерматологічних захворювань у дітей з використанням екстемпоральної рецептури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Roller L. et al. Disease state management: Dermatitis (eczema). *The Australian Journal of Pharmacy*. 2018; 99(1169):52.

2. Thomas J., Parimalam K. Dermatological Indications and Usage of Topical Corticosteroid. *A Treatise on Topical Corticosteroids in Dermatology*. Springer, Singapore, 2018; 23-40.
3. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drlz.com.ua/>
4. Машковский М.Д. Лекарственные средства. Пособие для врачей. 16-е изд., перераб., испр. и доп. М., 2014. 1216 с.
5. WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, Guidelines for ATC classification and DDD assignment 2013. 16th edition. Norwegian Institute of Public Health. Oslo, 2012; 284.

REFERENCES

1. Roller L. et al. Disease state management: Dermatitis (eczema). *The Australian Journal of Pharmacy*. 2018; 99(1169):52.
2. Thomas J., Parimalam K. Dermatological Indications and Usage of Topical Corticosteroid. *A Treatise on Topical Corticosteroids in Dermatology*. Springer, Singapore, 2018; 23-40.
3. Derzhavnyy reyestr likars'kykh zasobiv Ukrayiny [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.drlz.com.ua/>
4. Mashkovskyy M.D. Lekarstvennye sredstva. Posobyе dlya vrachey. 16-e yzd., pererab., yspr. y dop. M., 2014. 1216 s.
5. WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, Guidelines for ATC classification and DDD assignment 2013. 16th edition. Norwegian Institute of Public Health. Oslo, 2012; 284

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМБИНИРОВАННЫХ МЯГКИХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ АПТЕЧНОГО И ПРОМЫШЛЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА В ТЕРАПИИ ДЕРМАТОЗОВ

О.С. Данькевич, Н.Ф. Орловецкая

*Национальный фармацевтический университет, Украина, Харьков
os.dank@gmail.com*

Украинский журнал клинической и лабораторной медицины. 2018; 13(4): 13-17.

Резюме.

Актуальность. На сегодняшний день дерматологические заболевания широко распространены среди детей. Лечение этих заболеваний длительное и требует использования различных групп лекарственных средств, начиная от кортикостероидов, антибиотиков, и заканчивая витаминными препаратами, местными ранозаживляющими, а также экстенпоральные лекарственные средства в виде мазей, суспензий, присыпок и т. д.

Цель: исследование ассортимента дерматологических мягких лекарственных препаратов аптечного и промышленного производства для применения в педиатрии.

Методы. Информационную базу исследований представляли данные Государственного реестра лекарственных средств Украины, сайты производственных аптек, научные публикации. Применялись общепринятые статистические методы исследования.

Результаты. Установлено, что на фармацевтическом рынке Украины количество мягких лекарственных препаратов, применяемых в педиатрии, составляют небольшую часть общего ассортимента дерматологических препаратов.

Выводы. В результате исследования установлено, что для оказания надлежащей медицинской помощи детям, страдающим от дерматологических заболеваний, необходимо дополнять фармакотерапию препаратами экстенпорального производства.

Ключевые слова: мази, кремы, гели, дерматология, педиатрия, экстенпоральные мягкие лекарственные формы.

USING OF COMBINED SOFT DRUGS OF PHARMACEUTICAL AND INDUSTRIAL PRODUCTION IN THE TREATMENT OF DERMATOSIS

O.S. Dankevych, N.F. Orlovetskaya

*National University of Pharmacy, Ukraine, Kharkiv
os.dank@gmail.com*

Ukrainian Journal of Clinical and Laboratory Medicine. 2018; 13(4): 13-17.

Abstract.

Background. Currently, dermatological diseases are widespread among children. Treatment of these diseases is long process and requires the use of various groups of drugs, starting with corticosteroids, antibiotics and ending with vitamins and local wound healing, as well as extemporaneous medicine in different forms, for example ointments, suspensions, powders etc.

Purpose: to study the range of dermatological soft drugs of pharmaceutical and industrial production for use in pediatrics.

Methods. Research information was taken from State Register of Medicinal Products of Ukraine, sites of manufacturing pharmacies, scientific publications. Generally, accepted statistical research methods were used.

Results. It has been established that in the pharmaceutical market of Ukraine the amount of soft drugs used in pediatrics is a small part of the total range of dermatological drugs.

Conclusions. As a result of the research, it was established that in order to provide proper medical care to children suffering from dermatological diseases, it is necessary to supplement the pharmacotherapy with extemporaneous production.

Keywords: ointments, creams, gels, dermatology, pediatrics, extemporaneous medicines.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflicts of interest: author has no conflict of interest to declare.

*Надійшла 12.09.2018 р.
Рецензент: проф. О.А.Орлова*